

Luonto- ja maisemapalvelut -teemaryhmä kokoaa luonnon- ja maisemanhoidon toimialaksi sekä kehittää alan yrittäjyyttä ja toimintaympäristöä. Se kokoaa tietoa toimijoista ja asiakatarpeista. Kehitystyön tavoitteena on, että asiakkaat, yrittäjät ja palvelut kohtaavat aiempaa paremmin.

Seurakunnat

Seurakunnat ovat merkittäviä maanomistajia, joilla on metsää, avoimia alueita ja puistoja. Seurakunnat omistavat noin 170 000 hehtaaria metsätalousmaata, mikä vastaa 0,7 prosenttia Suomen metsistä. Metsätalousmaan lisäksi seurakunnilla on noin 9000 hehtaaria muuta maata. Seurakuntien omistuksessa on lukuisia rakennuksia ja niihin liittyviä maa-alueita, esimerkiksi seurakuntakeskusten ja leirikeskusten ympäristöt. Näillä alueilla on niittyjä, peltoja, hoitamattomia peltoja sekä erilaisia metsänreunoja ja näkymiä.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon maanomistus sai alkunsa 1200-luvulla, kun kristinuskoon kääntyneet asukkaat lahjoittivat kirkolle vanhoja uhripaikkoja sekä pyhiä lehtoja. 1300-luvulla Ruotsista saadun mallin mukaan jokaiselle rakennettavalle kirkolle oli kunnostettava pappia varten maatila tarpeellisine rakennuksineen. Pappilaan kuului myös peltoa, laidunmaata, niittyä, metsää sekä kalavettä. Seurakuntien nykyisestä maaomaisuudesta noin 80 prosenttia on entistä kirkollisvirkatalomaata.

Luonto- ja maisemapalveluihin liittyviä töitä seurakuntien mailla on viheralueiden perustamis- ja hoitotöissä. Rakennettujen puistomaisten alueiden ja liikennenympäristöjen lisäksi töitä on maaseutumaisten viheralueiden, peltojen ja niittyjen sekä taajamien lähimetsien hoidossa. Alueita hoitavat seurakunnat työntekijät, vuokratilajelijät ja urakoitsijat.

Kirkot ovat usein osa kulttuurimaisemaa tai tiemaisemaa ja siten seurakunnilla on omistuksissa monentyyppisiä kohteita. Seurakuntien leirikeskusten ranta-alueet, näkymäalueet, hautausmaiksi varatut alueet, käytöstä poistetut alueet ja kaavoittamista odottavat alueet ovat kohteita, joilta löytyy luonnon- ja maisemanhoidon tarvetta.

Seurakunnat: esimerkkejä

JORMA KORPELA

Kerimäen keskustassa tehtiin keväällä 2009 savotta. Seurakunta hakkuutti hautausmaalta ja kirkonmäeltä vanhaa ja huonokuntoista puuta maisemanhoidon ja turvallisuuden takia. Kaikkiaan puuta kertyi yli 300 kiintokuutiometriä.

HANNELE PARTANEN

HANNELE PARTANEN

Seurakuntien työntekijät ja luottamushenkilöt tiedostavat alueiden arvon ja mahdollisuudet. Erilaisten esimerkkikohteiden avulla pystytään näkemään ja suunnittelemaan kohteiden tarvitsema hoito. Heinolan maaseurakunnan nykyään Heinolan seurakunnan alueella järjestettiin maisemanhoidon yrittäjille koulutusta.

Lisätietoa: Seurakunnat palveluiden tilaajina

http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/1039/PartanenSeurakuntien_niityt.pdf

Museovirasto

Museovirasto vaalii Suomen aineellista kulttuuriperintöä. Se vastaa muinaisjäännosten, rakennusperinnön, kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelusta yhdessä muiden viranomaisten ja muun museolaitoksen kanssa. Museovirasto omistaa museokäyttöön tarkoitettuja kartanoita, linnoja ja muita rakennuksia lähiympäristöineen. Lisätietoa <http://www.nba.fi/fi/museot>.

Museoviraston muinaisjäännosten hoitoyksikkö on tehnyt muinaisjäännosten suunnitelmallista hoitoa vuodesta 1988 lähtien, jolloin se aloitti toimintansa. Hoitoyksikkö antaa ohjeita ja neuvoja hoitokohteen valinnasta, hoitosuunnitelman laatimisesta ja käytännön hoitotyöstä sekä käsittelee muinaisjäännosten hoitoluvat. Museovirasto hoitaa vuosittain noin 200 kohdetta.

Museovirasto saa valtion budjetista rahoitusta kiinteistöjen peruseränsäilytykseen ja kunnossapitoon sekä kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuviin menoihin. Se jakaa vuosittain avustuksia kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten kunnossapitoa tai parantamista varten. Museovirasto hoitaa merkittävän osan arkeologisista kohteista työllisyystöinä. Rikosseuraamusvirasto toteuttaa eräitä Museoviraston korjaustöitä. Yliopistoilta ja korkeakouluilta saadaan vuosittain määrärahoja korkeakouluopiskelijoiden harjoitteluun. Lisäksi Museovirastolla on käytössään eri rahastoissa olevia lahjoitusvaroja. Lisätietoa <http://www.nba.fi/fi/talous>

Museovirasto: esimerkkejä

MUSEOVIRASTO

Paikkarin torppa on Elias Lönnrotin syntymäpaikka ja lapsuudenkoti, joka rakennettiin vuoden 1800 tienoilla Sammatin Haarjärven kylän yhteismaalle. Paikkarin torpasta tuli valtion museo vuonna 1928 ja se siirrettiin Muinaistieteellisen toimikunnan, nykyisen Museoviraston hoitoon. Museonhoitajat asuivat alueella ja pitivät karjaa 1950-luvulle saakka ja viljelivät pelloja 1990-luvulle asti. Museovirasto teetti alueella hoitohakkuut 2009 ostopalveluna. http://www.nba.fi/fi/paikkarin_torppa

AIRI MATILA

Galgerbet Raaseporin linnanraunioiden läheisyydessä on lampaiden laiduntama kulttuurihistoriallinen hakamaa. Alue oli kymmeniä vuosia laiduntamatta ennen kuin hoito aloitettiin 1997. Hoidon tavoitteena on palauttaa laidunvaikutteinen maatalousmaisema. Laidunnuksesta vastaa alueen vuokrannut lampuri, joka saa maatalouden erityisympäristötukea.

AIRI MATILA

Raaseporin linna rakennettiin ilmeisesti 1370-luvulla. Se jäi käytöstä 1550-luvulla ja rappeutui. Entistämistyöt käynnistyivät 1800-luvun lopulla ja jatkuivat 1980-luvun lopulle asti. Museoviraston hallinnoima alue linnan ympäristössä on 21 hehtaaria. Raseborgs Gille.f.r. ja eräät muut toimijat vastaavat alueen hoidosta sovitun mukaisesti omalla kustannuksella tai muulla tavalla. <http://www.nba.fi/fi/raasepori>